

سال که خود تجار پیشنهاد کرده اند معین شود والا مخالف نبود

رئیس - اینکه آقا سید محمد تقی ملتفت نشدند برای این بود که اظهارات راجع بکلیات میشود شما ایرادی داشتید راجع بماده دوم و لازم بود در موقع مذاکره در آن ماده ایراد خودتان را اظهار فرمائید

رئیس - رأی می گیریم که داخل در شور مواد بشویم آقایانیکه تصویب می کنند داخل در مذاکرات مواد بشویم قیام فرمائید

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . ماده اول (بشرح ذیل قرائت شد)

ماده اول - وزارت فلاح و تجارت و فواید عامه مجاز است مطابق مواد ذیل امتیاز تأسیس کارخانجات کبریت سازی را در کلیه نقاط آذربایجان بجای محمد رحیم خوشی و حاج محمد باقر خوشی واگذار نماید

رئیس - مخالفی نیست ؟ آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بنده خواستم از آقای مخبر سؤال کنم که صاحبان این امتیاز همان اشخاصی هستند که امروز در آذربایجان مشغول ساختن کبریت هستند یاخیر ؟ اگر همان ها هستند که هیچ واگر غیر از آنها باشد ممکن است آن اشخاص زحماتی کشیده و کبریت هم ساخته اند و عملیات آنها فلج بماند ولی اگر بآنها باشد بنده هم عرضی ندارم

مستشار السلطنه - بلی بطوریکه اظهار فرمودند صاحبان امتیاز همان اشخاصی هستند که حالاهم مشغول ساختن کبریت میباشند

رئیس - آقای مدیس (اجازه)

مدیس - گمان بنده این است در این جمله که نوشته است (مطابق مواد ذیل) حالا نمیتوانیم رأی بدهیم چون هنوز در آن مواد مذاکره نکرده ایم

رئیس - شور اول است . حالاکه رأی نمیدهیم آقای عماد السلطنه خراسانی (اجازه)

عماد السلطنه - بنده خواستم سؤال کنم امتیاز این کارخانه و شرایط آن راجع بتبیین قضا است یا در تمام نقاط آذربایجان صاحب امتیاز می تواند کارخانه تأسیس کند ؟

مستشار السلطنه - البته صاحب امتیاز میتواند در تمام شهرهای همدمه ایالت آذربایجان کارخانه ایجاد کند

رئیس - آقای آصف الممالک (اجازه)

آصف الممالک - بنده راجع به

ماده دوم عرضی داشتم

رئیس - پس در ماده اول اعتراضی نیست ؟ ماده دوم قرائت میشود (بشرح ذیل قرائت شد)

ماده دوم - از تاریخ امضای این قرارداد لغایت مدت ده سال شمسی ساختن کبریت در آذربایجان مقتضی مشارالیه خواهد بود بدیهی است که اشخاص دیگر از وارد کردن کبریت بنگاه آذربایجان و خرید و فروش در آن جامنوع نخواهد بود

رئیس - آقای آصف الممالک (اجازه)

آصف الممالک - بنده موافقم

رئیس - آقای معتمدالتجار هم موافقت ؟

معتمدالتجار - خیر باین ماده موافقم

رئیس - بفرمائید

معتمدالتجار - سبب مخالفت بنده این است که صاحبان امتیازده سال را قبول نمی کنند و پیشنهاد هم کرده اند مدت امتیاز ۱۵ سال باشد و اگر فریز این باشد نخواهد کرد

مستشار السلطنه - مخبر کمیسیون اگر آقایان لایحه وزارت فواید عامه را بدقت ملاحظه فرمایند خواهند دید که دولت هم موافق پیشنهاد صاحبان امتیاز همان ۱۵ سال را پیشنهاد کرده بودند ولی چون کمیسیون در نظر داشت که زودتر این انحصار مرتفع شود که سایر تجار هم بتوانند برای این امر کارخانه دائر کنند این بود که ۱۵ سال تبدیل نمود ولی چنانچه نماینده معتمد هم فرمودند بعد از اینکه کمیسیون ده سال را تصویب کرد صاحبان امتیاز اعتراض نمودند و بدو سال راضی نیستند اما نظر باینکه حالا شور اول است و تا موقع شور دوم مدتی وقت داریم اگر توانستیم آقایان تجار آذربایجان را راضی کنیم که همین ده سال را که از نقطه نظر تجارت اصلح است بپذیرند بجا و الا کمیسیون هم با پانزده سال مخالفت ندارد

رئیس - آقای ناظم دفتر (اجازه)

ناظم دفتر - بنده راجع بمدت عرض داشتم که این ده سال کم است و خوب است ۱۵ سال معین شود

رئیس - آقای نظام الدوله (اجازه)

نظام الدوله - بنده پیشنهاد کرده ام که مدت ۱۵ سال معین شود آقای رئیس التجار (اجازه)

رئیس التجار - در کمیسیون فواید عامه این مسئله مذاکره شد و نظر اغلب آقایان این بود که نباید بانحصار قائل شد زیرا هموم مردم باید بتوانند

از تأسیس این قبیل مؤسسات فایده ببرند ولی از نقطه نظر اینکه این اشخاص زحمت کشیده اند برای اینکه آنها تشویق شده و بتوانند کار خود را انجام دهند کمیسیون ده سال برای امتیاز مدت معین کرد

رئیس - آقای نظام الدوله (اجازه)

نظام الدوله - نظریه تیرا که آقای رئیس التجار فرمودند صحیح است ولی از آن طرف هم بجهت اینکه این قبیل مؤسسات توسعه پیدا کند باید کسی که مقدم تأسیس چنین مؤسسه می شود او را تشویق کرد و راه عایدی او را باز گذاشت لذا عقیده بنده این است که بواسطه این ملاحظات یعنی بملاحظه عدم عایدی اصلا به خیال این قبیل مؤسسات نیفتند

رئیس - در ماده دوم مذاکرات کافی است یاخیر ؟

(جمعی گفتند کافی است)

رئیس - آقایان معتمدالتجار و نظام الدوله و محقق العلماء پیشنهاد کرده اند مدت پانزده سال باشد بکمیسیون ارسال می شود . ماده سوم (بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده سوم - صاحبان امتیاز معتمد هستند که از این تاریخ در ظرف مدت پنج سال حوایج محلی ایالت آذربایجان را از حیث مصرف کبریت کاملاً رفع نمایند و هر گاه در ظرف این مدت از عهده انجام این امر بر نیایند حق اختصاص بقیه مدت دیگر ملغی خواهد بود جز در مواردی که حوادث فوق العاده (فورس مادز) مانع انجام امر باشد .

رئیس - آقای اقبال السلطان (اجازه)

اقبال السلطان - بنده مقصود کمیسیون را از این ماده نفهیدم اینکه اینجا صاحبان امتیاز را محدود کرده اند که تا مدت ۵ سال حوایج اهالی را رفع کنند گمان می کنم لازم نباشد . زیرا اشخاصی که این کارخانه را تأسیس می کنند با وجودی که می بینند کبریت از خارجه وارد می شود البته سعی می کنند که کبریت زیاد تهیه نموده و بقیمت ارزانتر از کبریت خارجه بفروشند که در حقیقت بتوانند با تجارت خارجه رقابت کنند و بدیهی است خود آنها این اقدام را خواهند کرد . حالاً مثل اینکه ما آنها را مجبور کنیم نمی فهمم و بعقیده بنده این ماده زاید است

رئیس - آقای رئیس التجار (اجازه)

رئیس التجار - اولاً لایحه را که وزارت فواید عامه بمجلس فرستاده است مطابق نظریات خود صاحبان کارخانه است بعلاوه در موقعی که دولت امتیاز بکسی می دهد مجبور است با او شرط کند که حوایج داخلی را تا مدت معینی رفع کند زیرا اگر

دولت این شرط را نکند و از آن طرف هم صاحبان امتیاز در کار مسامحه نکنند دیگری هم که آزاد نیست مثل او بتواند کارخانه تأسیس کند پس این ماده مخالف مصالح مملکت است و ما مجبوریم اینجا مسئله را قید کنیم .

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بنده موافقم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب موافقت یا مخالف ؟

آقا سید یعقوب - بنده هم موافقم

رئیس - پس مخالفی نیست ؟ (اظهاری نشد)

رئیس - مواد دیگر می ماند برای بعد از تنفس .

(در این موقع مجلس برای تنفس تعطیل و دیگر تشکیل نشد)

رئیس مجلس مؤتمن الملک

جلسه ۱۵۳

صورت مشروح مجلس یوم چهارشنبه هجدهم میزان ۱۳۰۱ مطابق نوزدهم صفر ۱۳۴۱

مجلس یکساعت و نیم قبل از غروب بریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید (صورت مجلس یوم سه شنبه هفدهم میزان را آقای امیر ناصر قرائت نمودند)

رئیس - نسبت بصورت جلسه گویا اعتراضی نباشد . (گفته شد خیر)

رئیس - صورت جلسه تصویب شد صورت جمع و خرج طرق هوسه را که خواسته بودید از طرف وزارت فواید عامه رسیده و بکمیسیون بودجه ارسال می شود آقایانی که می خواهند ملاحظه کنند بآن کمیسیون مراجعه فرمائید ؟

رفعت الدوله - اجازه می فرمائید

رئیس - بفرمائید

رفعت الدوله - اگر مختصر است مقرر فرمائید طبع و توزیع شود و بتمام آقایان داده شود که همه بدانند جمع و خرج راه های هوسه چقدر است ؟

رئیس - منافاتی ندارد ممکن است طبع و توزیع شود آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو - خوب است آقایان زحمت بکشند و بروند در کمیسیون این قبیل چیز ها را ملاحظه و مطالعه کنند طبع و توزیع مکرر لویج جز اینکه بر بودجه بیفزاید فایده دیگر ندارد زیرا مخارج مطبوعات از دوستان نومان چهار صد تومان رسیده است خوب است آقایان بکمیسیون تشریف ببرند و مطالعه کنند البته وقتی نتیجه گرفته شد طبع و توزیع می شود .

رئیس - يك لایحه هم مشعر به تقاضای پنجاه هزار تومان برای

مجلس هم همین طور •
آقای میرزا ابراهیم قمی
 (اجازه)
آقای میرزا ابراهیم قمی - بنده هم تقاضا می کنم لایحه انتقال خلیجستان بهوزه حکومتی هم جزو دستور شود
رئیس - در این باب هم مخالفی نیست ؟
(گفتند - خیر)
رئیس - لایحه تقاضای امتیاز چراغ برق همدان مطرح است مذاکرات راجع بکلیات است
مدرس - چون لایحه اش حاضر نیست خوبست موادم خوانده شود
رئیس - قرائت شد
(شرح ذیل قرائت شد)
 مقام محترم مجلس شورای ملی شیداه ارگانه - آقای موید الممالک پیشنهادی راجع با احداث کارخانه چراغ برق در همدان بوزارت فواید عامه ارسال و تقاضای امتیاز آنرا نموده بودند نظر باین که احداث و ایجاد مؤسسات عام المنفعه در شهرها سبب آبادی معلول و رفاهیت عموم است وزارت فواید عامه پیشنهاد مزبور را تحت مطالعه گذارده و شرایط آنرا بر طبق ترتیبات مقرر قانونی تهیه نموده و اینک صورت امتیاز مزبور را لغتاً با یاد داشت که پس از تصویب مجلس شورای ملی قرارداد آن مبادله گردد
 (اجازه ایجاد تاسیس کارخانه چراغ برق در همدان)
 ماده اول - اجازه تاسیس و ایجاد کارخانه چراغ برق که لااقل دارای قوه روشنایی ۳ هزار چراغ شانزده شمی با زیاد تر باشد در شهر همدان با آقای مؤید الممالک از طرف دولت علیه واگذار می شود
 ماده ۲ - مدت این اجازه از تاریخ امضاء این مقاله لغایت انقضاء بیست سال شمسی خواهد بود
 ماده ۳ - صاحب امتیاز متعهد است
 • در تمام شهر و در همه ساعات شب و بهر اندازه مشتریان بخواهند تهیه نماید و در صورتی که موتور و ماشین آلات کارخانه نتواند بیش از یک مقدار و بدور تر از یک مسافت معین چراغ بدهد ؟
 صاحب اجازه باید فوراً وسائل ترتیب قوه و رسانیدن چراغ برق را مطابق شرایطی که متقبل شده است تهیه نماید
 ماده ۴ - صاحب امتیاز متعهد است که ستونها را که برای عبور سیم برق در معابر نصب می نماید که باعث ضیق معابر و زحمت عابری نباشد و مزاحم تلفون و تلگراف نشود و در صورتی که صاحب امتیاز از بدو امر سیم های تحت الارضی دائرنگنه بمدای انقضاء مدت (۲۵) سال از تاریخ اجازه و در تمام بقیه مدت آن دولت حق خواهد داشت تبدیل سیمهای هوایی را بسیم تحت الارضی از

صاحب اجازه تقاضا کند. مشارالیه مجبور است این تقاضا را بموقع اجراء گذارد
 ماده ۵ - صاحب امتیاز متعهد است که باندازه لزوم برای روشنایی خیابانها و منازل و اطراف آن تهیه قوه سیم و چراغ برق و سایر لوازم آنرا نماید بطوریکه اسباب زحمت و شکایت طالبین چراغ برق نشود
 تبصره - صاحب اجازه مکلف است که برای چراغهای جدیدی که علاوه بر آنها و مافوق قوه کارخانه استعمال می نماید وسایل تزئین قوه را فراهم نماید بطوری که بهره چرغای میزان معینه قوه برسد
 ماده ۶ - صاحب امتیاز متعهد است که کلیه خیابانها و کوچههایی که در معبر سیم چراغ برق واقع است با چراغهای ۶ شمی معانار روشن نماید که فاصله چراغهای مزبور در معابری که بیش از چهار ذرع عرض دارند ۲ ذرع در معابری که عرض آنها کمتر از ۴ ذرع است و پنجاه ذرع خواهد بود و اگر بجهت روشنایی شهر اداره بلدیه اضافه بر نسبت فوق چراغ بخواهند صاحب اجازه متعهد است که يك ثلث از قیمت معمولی ماده ۷ - علاوه بر چراغهایی که صاحب امتیاز مجاناً برای معابر فوق الذکر می دهد متعهد است که ۳۵ چراغ ۱۶ شمی در هر شب برای یکی از دواثر دولتی که دولت معین می نماید مجاناً بدهد
 ماده ۸ - صاحب اجازه متعهد میشود که در صورت مفتوح بودن طرق شمالی تا ۶ ماه پس از تاریخ امضاء این اجازه شروع بعملیات نموده در ظرف دو سال متوالی کارخانه مزبور تعطیل شود این اجازه از درجه اعتبار ساقط است
 ماده ۹ - تعیین قیمت روشنایی بعد از تاسیس اداره با تبادل نظر بلدیه شهر و در صورت فقدان بلدیه با نظر وزارت جلیله فواید عامه خواهد شد
 ماده ۱۰ - دولت علیه برای پیشرفت عملیات و امور راجعه بکارخانه مزبور در موقع لزوم کمال مساعدت و همراهی را با صاحب امتیاز خواهند نمود
 ماده ۱۱ - پس از انقضاء مدت این اجازه تمام ابنیه و ساختمان و کلیه اسباب و ملزومات منقول و غیر منقول کارخانه مجاناً متعلق بدولت خواهد بود
 ماده ۱۲ - هر گاه صاحب امتیاز بخواهد هر گونه نقل و انتقالی بهر نحو از انحاء باین اجازه نامه بدهد باید با اطلاع و اجازت وزارت فواید عامه باشد - انتقال باتباع خارجه بکلی ممنوع است
 ماده ۱۳ - عدم رعایت هر یک از مواد قرارداد موجب فسخ و ابطال آن خواهد بود
 ماده ۱۴ - بمدای انقضاء مدت در صورت

تساری شرایط دارنده اجازه حق ترجیح بر سایر پیشنهاد کننده گان خواهد داشت
رئیس - آقای آقا سید یعقوب آقا سید یعقوب - موافقم
رئیس - آقای رئیسالتجار
رئیس - موافقم
رئیس - آقای حاج میرزا علی محمد دولت آبادی
 اجازه
حاج میرزا علی محمد - مرضی ندارم
رئیس - آقای ارباب کیخسرو
 ارباب کیخسرو - بنده از آقای مخبر سؤال می کنم راجع باین موادی که در این جا نوشته اند با صاحب امتیاز یا نماینده او داخل مذاکره شداند یا خیر ؟
 نماینده اولین مواد را قبول کرده مخبر - دولت بانمایند او مذاکره کرده است و این مواد را قبول کرده است
رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب
 (اجازه)
حاج میرزا عبدالوهاب - بنده باین لایحه کمال موافقت را دارم
 اما چیزی که هست بعضی اطلاعات دارم که لازم است بهر مجلس برسانم و آن این است - این امتیازی که آقای مؤید الممالک خواسته اند در دو سال قبل بدولت مذاکره کرده بودند ولی سر تکرفت ولی در سال قبل در همدان یک کمیانی تشکیل شد که صاحب سبب هزار تومان سرمایه بود و يك عده بلیط سیصد تومانی فروخته شد و يك عده شریک بودند که خود بنده هم یکی از آن شرکاء هستم و در آن زمان با وزارت فواید عامه مشغول مذاکره شدیم جواب دادند چون آقای مؤید الممالک سابقاً مذاکره کرده اند حق تقدم دارند بنده هم دیگر عرضی نکردم ولی چیزی که هست این است که در ماده هشتم نوشته شده صاحب امتیاز متعهد می شود که در صورت مفتوح بودن طرق شمالی تا شش ماه پس از تاریخ امضاء این قرارداد شروع بعملیات نموده و در ظرف دو سال کارخانه چراغ برق را دائر نماید و هر گاه در طول مدت اجازه دو سال متوالی کارخانه مزبور تعطیل شود این اجازه از درجه اعتبار ساقط و تلفی می شود بنده می دانم که این شخص امتیاز را می گیرد که احتکار کند و دائر نخواهد نمود و این امتیاز لنومی شود و آن کمیانی هم از این خیال منحرف می شود و اسباب آبادی همدان هم نمی شود بنده عقیده دارم که در این جا يك تبصره ملحق شود که اگر کارخانه را دائر نکرد خسارات کمیانی را بدهد زیرا آن کمیانی تا بحال قریب هزار تومان خرج نموده است و تلگرافات کرده است و کارهای دیگر کرده است

خوبست يك ترتیبی بشود که اگر دائر نشد خسارات کمیانی داده شود و طوری نباشد که اصلاً کمیانی هم از بین برود و مسئله چراغ برق هم مسکوت عنه باشد و يك فعل لغوی شده باشد والا بنده با تاسیس کارخانه چراغ برق همدان کمال موافقت را دارم
رئیس - فرمایشات جناب عالی راجع بکلیات نه بود
حاج سید عبدالوهاب - بنده مجبور بودم اطلاعات خود را عرض کنم
رئیس - آقای مدرس
 ارباب کیخسرو - بنده از آقای مخبر سؤال می کنم راجع باین موادی که در این جا نوشته اند با صاحب امتیاز یا نماینده او داخل مذاکره شداند یا خیر ؟
 نماینده اولین مواد را قبول کرده مخبر - دولت بانمایند او مذاکره کرده است و این مواد را قبول کرده است
رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب
 (اجازه)
حاج میرزا عبدالوهاب - بنده باین لایحه کمال موافقت را دارم
 اما چیزی که هست بعضی اطلاعات دارم که لازم است بهر مجلس برسانم و آن این است - این امتیازی که آقای مؤید الممالک خواسته اند در دو سال قبل بدولت مذاکره کرده بودند ولی سر تکرفت ولی در سال قبل در همدان یک کمیانی تشکیل شد که صاحب سبب هزار تومان سرمایه بود و يك عده بلیط سیصد تومانی فروخته شد و يك عده شریک بودند که خود بنده هم یکی از آن شرکاء هستم و در آن زمان با وزارت فواید عامه مشغول مذاکره شدیم جواب دادند چون آقای مؤید الممالک سابقاً مذاکره کرده اند حق تقدم دارند بنده هم دیگر عرضی نکردم ولی چیزی که هست این است که در ماده هشتم نوشته شده صاحب امتیاز متعهد می شود که در صورت مفتوح بودن طرق شمالی تا شش ماه پس از تاریخ امضاء این قرارداد شروع بعملیات نموده و در ظرف دو سال کارخانه چراغ برق را دائر نماید و هر گاه در طول مدت اجازه دو سال متوالی کارخانه مزبور تعطیل شود این اجازه از درجه اعتبار ساقط و تلفی می شود بنده می دانم که این شخص امتیاز را می گیرد که احتکار کند و دائر نخواهد نمود و این امتیاز لنومی شود و آن کمیانی هم از این خیال منحرف می شود و اسباب آبادی همدان هم نمی شود بنده عقیده دارم که در این جا يك تبصره ملحق شود که اگر کارخانه را دائر نکرد خسارات کمیانی را بدهد زیرا آن کمیانی تا بحال قریب هزار تومان خرج نموده است و تلگرافات کرده است و کارهای دیگر کرده است

ارباب کیخسرو - بنده یکی همین اعتراض را داشتم که اصلاح شد قسمت دیگر بنده این است که در این ماده نوشته شده است (تمام ساعات شب) بنده نمی دانم مقصود از این جمله چیست ؟ اما باید از سر شب تا صبح چراغ بسوزد یا خیر ؟ خوب است آقای مخبر این جمله را توضیح بفرمایند
مستشار السلطنه مخبر - کمیسیون فواید عامه - اگر مقصود این بود که موافقت آرزوی تمام ماها است تمام شب چراغ بسوزد ولی مقصود این است همان ساعات معموله شب که تا پنج ساعت از شب باشد چراغ باشد در ممالک خارجه تا صبح چراغ می سوزد و در بعضی جاها روزها را هم قوه ماشین چراغ کار می کند آرزوی ماها این است که ما هم شب و روز چراغ داشته باشیم
رئیس - آقای وکیل الملک
 (اجازه)
وکیل الملک - اعتراض بنده هم همان اعتراض آقای ارباب کیخسرو بود
رئیس - آقای حاج میرزا علی محمد
 (اجازه)
حاج میرزا علی محمد دولت آبادی - بنده نمی دانم این عبارت (هر قدر و بهر اندازه که مشتریان بخواهند) آیا در حدود همان سه هزار چراغ برق است که در ماده اول ذکر شده و یا اینکه غیر از آن است و اگر زیاد تر باشد در شهر همدان چه شرایطی خواهد بود و آن شرایط کدام است
مخبر - غرض از این عبارت این است که اگر مشتریان بیش از سه هزار چراغ طالب شدند صاحب امتیاز مجبور است هر قدر بخواهند تهیه نماید و اقدام نماید که اسباب و آلات آن بیاید و مطابق شرایط یعنی همان شرایطی که راجع به سه هزار چراغ در اینجا ذکر شده است آن چراغها را هم تهیه نماید
رئیس - آقای سید یعقوب
 (اجازه)
آقا سید یعقوب - بنده با این ماده کاملاً مخالفم این را همانطور که ما جداً مایلیم تسهیلاتی نسبت بامور اهالی وارد آوری مراعات و ملاحظه دولت را هم باید بکنیم بنده تمجید می کنم اینکه صاحب امتیاز آمده است و این ماده را بطور مطلق در تمام شب گذرانده است مقصودش از این عبارت چه بوده است ؟ این جمله در تمام شب غیر از اینکه يك اشکالی برای نماینده وزارت فواید عامه تولید کند هیچ چیزی نیست اگر چه نمی دانم آقای مخبر می فرمایند خود صاحب امتیاز این شرایط را قبول کرده است ولی بنده عرض می کنم ما باید مواد را طوری بنویسیم که عملی باشد و الا سنگ بزرگ حلاقت زدن است و باید

طوری ماده را نوشت که ملامت شود تا نصف شب یا تا چه ساعت از شب باید چراغ روشن باشد من گمان می کنم در این امتیاز يك چیزی هست که صاحب امتیاز باین سهولت و آسانی آنرا قبول کرده است
رئیس - آقای رئیسالتجار
 (اجازه)
رئیسالتجار - اولاً يك لایحه را که دولت بمجلس می آورد مجلس نمی تواند مدعی شود که شرایط این امتیاز صعب است و باید سهل شود معذالك شاید رفقای کمیسیونی بنده شاهد باشند که بنده همین ایراد را در کمیسیون فواید عامه کردم ولی آقای وزیر فواید عامه اظهار نمودند خود طرف این پیشنهاد را نموده است و چون مطابق مصالح ما بود ما هم قبول کردیم و اینکه ذکر می کنند (در تمام ساعات شب) معلوم است چراغ را بدون مشتری که روشن نمی کنند اگر مشتری پیدا کرد تا صبح هم روشن نگاه میدارند و اگر مشتری نبود البته تا صبح نخواهد سوخت در هر حال این ماده را يك شخص معتبری پیشنهاد کرده است و همه تصدیق داریم که بهتر از این شرایط نمی شود برای اهالی هم صلاح و صرفه است و در صورتی که این مواد را بکنند آدم عاقل بدون اینکه قسم لازم داشته باشد پیشنهاد کرده است مادیر چه ایرادی داریم ؟
رئیس - آقای ارباب کیخسرو
 (اجازه)
ارباب کیخسرو - مقصود از سؤال بنده این نبود که چراغ تا صبح باشد یا تا چند ساعت از شب گذشته بلکه خواستم مطلب معلوم باشد که مقصود چیست و الا آن هم بین اظهارات آقای مخبر و آقای رئیسالتجار اختلاف موجود است آقای مخبر می فرمایند مقصود از تمام شب پنج و شش است آقای رئیسالتجار می فرمایند مقصود تا هر وقتی است که مشتریها قبول نمایند و به عقیده بنده تا همان وقتی که آقای رئیسالتجار می فرمایند صحیح است بنده قصد این است طوری نباشد که بعدها اسباب اعتراض و اشتباه بشود حالا اگر همان است که آقای رئیسالتجار فرمودند بنده عرضی ندارم
مخبر - عیناً همان ترتیبی است که عرض کردم مقصود از ساعات شب همان ساعت پنج و شش است که درم که معمول است معاذ بیانات آقای رئیسالتجار هم این بود که پیشنهاد کننده صاحب امتیاز این شرایط را بپذیرد و خود آقای وزیر فواید عامه تصدیق کرده اند و حالا هم اگر لازم باشد علاوه بر این تصریحی شود که کمیسیون مضایقه ندارد
رئیس - در این ماده مذاکرات کافی است

(جمعی گفتند کافی است)
رئیس - ماده چهارم (بمضمون ذیل قرائت شد)
 ماده چهارم - صاحب امتیاز متعهد است که ستونها را که برای عبور سیم برق در معابر نصب می نماید که باعث ضیق معابر و زحمت عابری نباشد و مزاحم تلفون و تلگراف نشود و در صورتی که صاحب امتیاز از بدو امر سیم های تحت الارضی دائرنگنه بمدای انقضاء مدت (۲۵) سال از تاریخ اجازه و در تمام بقیه مدت آن دولت حق خواهد داشت تبدیل سیمهای هوایی را بسیم تحت الارضی از

نکرد این امتیاز لغو خواهد شد باخیر ؟
 بنده معتمد مخصوصاً این مسئله هم قید شود
رئیس - آقای عماد السلطنه خراسانی
 (اجازه)
عماد السلطنه - بنده تصور می کنم اگر چنانچه صاحب امتیاز قبول کرده است که بعد از ۵ سال بالاخره سیم های تحت الارضی بکشد بعقیده بنده باید صریح و پوست کنده نوشت که مجبوراً بایستی بعد از ۵ سال این سیمها را بکشد و الا اینکه نوشته شده است دولت حق خواهد داشت که تقاضا نماید و فلان و فلان لازم نیست و باید اصلاح شود
مخبر - ماده سیزدهم جواب اظهارات آقایان فتح الدوله و عماد السلطنه را میدهم
 برای استحضار ایشان ماده را قرائت می کنم
 ماده سیزدهم - عدم رعایت هر يك از مواد قرارداد موجب فسخ و ابطال آن خواهد بود چنانچه ملاحظه می فرمایند عدم رعایت هر يك از این مواد موجب الفسخ این قرارداد خواهد بود
رئیس - مذاکرات در این ماده کافی است ؟
 (جمعی گفتند - کافی است)
رئیس - ماده پنجم (بشرح آتی قرائت شد)
 ماده پنجم - صاحب امتیاز متعهد است که باندازه لزوم برای روشنایی خیابانها و منازل و اطراف آن تهیه قوه سیم و چراغ برق و سایر لوازم آنرا بنماید بطوریکه اسباب زحمت و شکایت طالبین چراغ برق نشود
رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله
 (اجازه)
حاج شیخ اسدالله همانطور که در این ماده قید شده است چراغ خیابانها را مجاناً بدهند بنده پیشنهاد و تقاضا می کنم که مساجد را هم اضافه کنند که در آنجا هم چراغ مجاني گذارده شود
رئیس - در این ماده يك تبصره بود که فراموش کردند بخواهند حالا قرائت می شود
 (بمضمون ذیل قرائت شد)
تبصره - صاحب اجازه مکلف است که برای چراغهای جدیدی که علاوه بر آنها و مافوق کارخانه استعمال می نماید وسائل تزئین قوه را فراهم نماید بطوریکه بهره چرغای میزان معینه قوه برسد
رئیس - دیگر ایرادی در این ماده نیست
 (اظهاری نشد)
رئیس - ماده ششم قرائت میشود
 (بشرح آتی قرائت شد)

